

УДК 78.071.1:39(= 161.2)

*Гедзь Олена Петрівна,
здобувач Національної академії керівних кадрів
культури і мистецтв,
вчитель предметів естетичного циклу
лицею № 144 ім. Г. Ващенко
helen270868@ukr.net*

ТВОРЧИСТЬ СЕРГІЯ ДРІМЦОВА В АРХІВНИХ ДОКУМЕНТАХ

Мета роботи. Вивчити архівні матеріали та проаналізувати багатогранну діяльність українського композитора кінця XIX – початку XX століття Сергія Дрімцова в контексті романтизму. **Методологія** роботи полягає в застосуванні історико-культурного, емпіричного, загально-логічного методів дослідження для аналізу громадської та композиторської діяльності С. Дрімцова в зазначений період. **Наукова новизна** роботи визначається введенням до мистецтвознавчого обігу матеріалів архівних фондів українського композитора кінця XIX – початку XX століття Сергія Дрімцова, серед яких літературні та музичні твори. Твори композитора розглядаються в контексті трансформації західноєвропейського романтизму в українському музичному мистецтві. **Висновки** У композиторській творчості С. Дрімцова представлені твори різних жанрів. Переважно це музично-театральні твори, музика до драматичних вистав, симфонічні та вокально-симфонічні твори, камерно-вокальні та хорові твори, обробки та аранжування. Уся творча спадщина композитора пронизана стилістикою національного українського романтизму, який розглядається як невід’ємна складова європейського романтизму та розкриває особливості формування української національної культури кінця XIX – початку XX ст.

Ключові слова: Сергій Дрімцов, романтизм, українська музична культура, музично-театральні твори.

*Гедзь Елена Петровна, учитель предметов эстетического цикла лицея № 144 им. Г. Ващенко
Творчество Сергея Дримцова в архивных документах*

Цель работы. Изучить архивные материалы и проанализировать многогранную деятельность украинского композитора конца XIX – начала XX века Сергея Дримцова в контексте романтизма. **Методология** работы заключается в применении историко-культурного, эмпирического, общелогического методов исследования для анализа общественной и композиторской деятельности С. Дримцова в указанный период. **Научная новизна** работы определяется введением в искусствоведческое обращение материалов архивных фондов украинского композитора конца XIX – начала XX века Сергея Дримцова, среди которых литературные и музыкальные произведения. Произведения композитора рассматриваются в контексте трансформации западноевропейского романтизма в украинском музыкальном искусстве. **Выводы.** В композиторском творчестве С. Дримцова представлены произведения разных жанров. Преимущественно это музыкально-театральные произведения, музыка к драматическим спектаклям, симфонические и вокально-симфонические произведения, камерно-вокальные и хоровые произведения, обработки и аранжировки. Все творческое наследие композитора пронизано стилстикой национального украинского романтизма, которое рассматривается как неотъемлемая составляющая европейского романтизма и раскрывает особенности формирования украинской национальной культуры конца XIX – начала XX столетия.

Ключевые слова: *Сергей Дримцов, романтизм, украинская музыкальная культура, музыкально-театральные произведения.*

Gedz Olena, teacher of subjects of an aesthetic cycle, G. Vaschenko lyceum № 144, Kyiv.

The creativity of Sergey Drimtsov in the archival documents

Purpose of Research. *The purposes of the research are to explore of the archive materials and analyse the multifaceted activities of Sergei Drimtsov, the Ukrainian composer of the late XIX – early XX centuries, in the context of Romanticism. Methodology.* *The methodology of work includes the historical – cultural, experiential, general logical research methods for the analysis of public and creative activities of Drimtsov S. at that period. Scientific Novelty.* *The scientific novelty of the work is determined by the embedding into Art handling of the archives material of Sergei Drimtsov, the Ukrainian composer of the late XIX – early XX century, including literary and musical works. The works of the composer are considered in the context of the transformation of Western European Romanticism in Ukrainian musical art. Conclusions.* *The different genres are presented in the work of composition creativity of S. Drimtsov. They are, basically, musical-theatrical works, music for drama performances, symphonic and vocal-symphonic works, vocal and choral works, processing and arranging. The creative heritage of the composer is full of Ukrainian national romanticism, which is regarded as an integral part of European Romanticism and reveals the peculiarities of the shaping of the Ukrainian national culture in the late XIX – early XX centuries.*

Key words: *Sergey Drimtsov, Romanticism, Ukrainian musical culture, musical and theatrical works.*

Актуальність теми дослідження. Українському музичному мистецтву кінця XIX – початку XX століття присвячено чимало досліджень сучасних мистецтвознавців. Цей період знов і знов викликає зацікавленість дослідників, бо він є одним із найважливіших у формуванні національної музичної класики. Доба романтизму стала стилем музичного мислення в українському музичному мистецтві і була яскраво відображена у творчості не тільки відомих композиторів, але й митців, творчі здобутки яких було загублено з плином часу. Серед них – ім'я композитора, фольклориста, хорового диригента, педагога, журналіста, художника та громадського діяча Сергія Прокоповича Дрімцова (1867 – 1937). Матеріали архіву митця, що зберігаються у ЦДАМЛМ України свідчать про те, що С. Дрімцов зробив значний внесок у розвиток української культури, але його творча спадщина залишається на сьогодні маловідомою та потребує уваги збоку дослідників для висвітлення цієї постаті.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблематика розвитку українського музичного романтизму розглядалася в роботах сучасних музикознавців. У дисертації Л. Корній проаналізовано еволюцію українського музичного романтизму XIX ст. Жанрово-стильову динаміку української фортепіанної музики цього періоду в контексті європейського романтизму розглянуто в дисертації О. Лігус. У колективній праці науковців ІМФЕ ім. М. Рильського також висвітлюється тематика українського романтизму XIX ст. Дослідження та розвідки, у яких порушуються проблеми українського романтизму, належать М. Загайкевич, Л. Кияновській, М. Ржевській.

Метою статті є прагнення звернути увагу на спадщину талановитого українського композитора С. Дрімцова в різновиді її жанрів та напрямків. Зробити аналіз багатогранної діяльності українського композитора кінця XIX – початку XX століття Сергія Дрімцова в контексті романтизму. А також подати

біографічні відомості про композитора в культурно-історичному контексті вищезгаданого часу на основі вивчення архівних матеріалів.

Виклад основного матеріалу. Український композитор, фольклорист, хоровий диригент, педагог, журналіст, художник та громадський діяч Сергій Прокопович Дрімцов зробив вагомий внесок у розвиток українського мистецтва, акцентуючи увагу на глибокому впливі народної музики на формування музичного мистецтва рубіжного періоду, кінця XIX – початку XX століття. На його долю, як і на долі багатьох сучасників композитора, значною мірою вплинули політичні події того часу, а його багатогранний талант проявився в різних напрямках мистецтва.

Газетна хроніка відзначає, що перший літературний твір С. Дрімцова з'явився у 1893 році, а перший друкований музичний твір «Колискова» у 1907 році. У 1908 році було опубліковано його «Пісні і співи». Пізніше з'явилися більш значущі музичні твори композитора.

Більша частина життя С. Дрімцова була пов'язана з Харковом, де він народився 15 травня 1867 року. У музичних довідниках міститься інформація, що родина композитора була інтелігентною. Сергій Дрімцов здобув гімназійну і музичну освіту [4, 2].

Уроки гри на фортепіано брав у Є. Вільчека, співу – у С. Лапинського, також навчався гри на скрипці. Музикознавець Н. Пірогова відзначає, що безліч людей пророкували С. Дрімцову кар'єру скрипаля, але цьому не судилося здійснитися. Захопившись ідеями народництва, С. Дрімцов був відрахований з хімічного відділення Харківського реального училища за організацію народних бібліотек для селян. Пізніше, у 1887 році, заарештований за наявність у нього революційних прокламацій і листівок із зображеннями А. Желябова та С. Перовскої – революціонерів-народників, страчених за замах на царя Олександра II. За звинуваченням у зв'язках з харківською народовольчою організацією молоді С. Дрімцов був висланий до В'ятської губернії [4, 3].

Перебування композитора у засланні було тривалим, майже вісімнадцять років. За спробу втечі він отримав додатковий строк заслання. Але його діяльність в ці роки вражає колом захоплень, його життя насичено важливими для становлення особистості композитора подіями. У засланні С. Дрімцов завершив навчання і отримав диплом агрономічного відділу Красноуфімського технікуму. Оселившись у В'ятці, навчався сольному співу у К. Шляпникової в приватній школі Д. Леонової, а у Н. Андрєєва брав приватні уроки гри на фортепіано. Саме в цей період життя С. Дрімцов приділяє багато уваги народній пісенній творчості. У В'ятці він записав та зробив обробки циклу «Пісень старовини далекої».

Разом з музичним талантом С. Дрімцова розкривається його літературна обдарованість. У 90-х роках він працював секретарем редакції «В'ятської газети», ввів до програми газети історико-літературний відділ, виступав у газеті з власними літературними творами, надрукував оповідання І. Франка «Соломорізка» у власному перекладі. Намагаючись розширити коло авторів газети, С. Дрімцов почав листуватися з відомими російськими та українськими діячами мистецтва. Встановлено, що він листувався з І. Франком, М. Лисенком, П. Грабовським, М. Старицьким.

Робота в газеті наводить С. Дрімцова на задум перекласти російською мовою і видати твори геніального Кобзаря в семи випусках. Однак, видати пощастило тільки два випуски, хоч ще п'ять було підготовлено. Багато сил і коштів витратив Дрімцов, щоб одержати дозвіл на видання «Кобзаря» від Петербурзького головного управління в справах друку. Тираж видання мав кількасот примірників [4, 4]. Рукопис перекладу «Кобзаря» Дрімцов надіслав до Києва на рецензію М. Лисенку. Пізніше він згадував, що цією працею цікавився і М. Старицький, якому Лисенко показував переклади.

Восени 1902 року вийшов перший випуск перекладів «Кобзаря» С. Дрімцова у В'ятці. Він мав назву «Т.Г. Шевченко. Мотиви поезій. Переклади С.П. Дрімцова. З ілюстраціями Н. Хохрякова, А. Рилова та інших, з фрагментами музики М. Лисенка». Другий випуск вийшов у травні 1903 року. На останній сторінці позначено: «Музичні твори М. Лисенка». Про М. Лисенка автор у примітках зазначив, що ним «створено багато музики на слова «Кобзаря» Т.Г. Шевченка. «В цих чудових творах Лисенко цілком передав настрої «Кобзаря» [4, 2]. Обидва випуски були добре ілюстровані, було розміщено два портрети Шевченка, сім окремих малюнків та 16 він'єток – фрагментів нот з музикою Лисенка на слова Шевченка.

Листування С. Дрімцова з М. Лисенком тривало протягом 1900–1910 років. Почавшись зверненнями композитора за порадами з приводу видання у В'ятці «Кобзаря», воно продовжувалося вже коли С. Дрімцов повернувся до Харкова. Саме через листування з М. Лисенком Дрімцов навчався композиції, вивчав український фольклор. На жаль, під час обшуку на квартирі композитора у 1910 році листування було знищено поліцією.

Тому справедливо буде зарахувати С. Дрімцова до плеяди талановитих учнів видатного українського композитора М. Лисенка. Перше видання Великої Радянської Енциклопедії 1931 року містить наступні рядки: «Дрімцов – учень Лисенка з музично-теоретичних дисциплін. У своїх композиціях він йде по стопах свого вчителя, намагаючись знайти найбільш типові форми українського музичного стилю» [1, 56]. Одну з пісень – «Верховини гірні» – на слова М. Лермонтова С. Дрімцов присвятив М. Лисенкові.

У той самий період С. Дрімцов проявляє свій талант у живописі. Художники Хохряков та Рилов, які допомагали в оформленні перекладу «Кобзаря» долучили С. Дрімцова до образотворчого мистецтва. Його етюди в художньому відношенні були настільки значними, що згодом потрапили до Вятського музею, де зберігаються і сьогодні [4, 8].

Лише в 1907 році С. Дрімцов остаточно переїхав до Харкова і мав змогу цілком присвятити себе музичній та громадській діяльності. Перший час після повернення до Харкова, С. Дрімцов жив у місті напівлегально, часто їздив в Київ до М. Лисенка. В ці роки він брав участь у створенні літературно-наукового товариства ім. Квітки-Основ'яненка, куди входили корифеї української сцени – М. Заньковецька, М. Кропивницький, М. Старицький та ін. Уже в зрілому віці він самостійно вивчив музично-теоретичні дисципліни. У автобіографії С. Дрімцов згадував, що просвітницька діяльність часом заважала його власній творчості [4,10].

Перелік захоплень цього періоду приголомшує. Композитор керував музичними гуртками в Народному домі, хоровою капелою робочих заводу «Гельферих – Саде», одночасно викладав хорівий спів та гру на бандурі в жіночій недільній школі Х.Д.Алчевської, разом із кобзарем І. Кучеренком працював над реконструкцією бандури, брав участь і в роботі Українського комітету Харківської Публічної бібліотеки і всіляко сприяв формуванню спеціального фонду української літератури, неодноразово організовував благодійні музичні концерти та вечори в стінах бібліотеки. Збір від них надходив на придбання нот і спеціальної літератури. Дрімцов заснував і став першим диригентом «Українського державного хору» (ДУХу), диригентом хорової капели губполітосвіти, робітничої хорової капели художнього цеху, завідував студією робітничо-селянського театру, диригував оркестром та завідував музичною частиною Побутового театру. Композитор викладав народну пісню та народні інструменти, теорію на педагогічному факультеті музично-драматичного інституту Харкова, був ректором цього закладу, завідував Музичними класами при інституті та був членом його правління.

Також С. Дрімцов брав участь у створенні Робітничої консерваторії, в організації Харківської філармонії. Завдяки активній роботі С. Дрімцова у 1922 році було створено Харківське відділення музичного товариства імені М. Леонівича, до складу якого увійшли Ф. Богданов, К. Богуславський, П. Козицький, М. Коляда, В. Барабашев, В. Ступницький, С. Заграничний, Ю. Мейтус, С. Рибальченко та ін.

В останні роки життя С. Дрімцов працював у Харківській державній науковій бібліотеці ім. В.Г. Короленка, де створив і очолив музичний відділ, провів величезну роботу із систематизації нотного фонду та поклав початок організації нотних каталогів. Творчу діяльність композитора було відзначено у 1928 році присвоєнням С.П. Дрімцову звання Заслуженого артиста державних театрів. Помер С. Дрімцов 18 серпня 1937 року. Похований у Меморіалі в Харкові [4, 4].

Зазвичай, музикознавці більше уваги звертали на період діяльності С. Дрімцова після 1917 року. Хоча до цього часу композитором створено багато творів, що заслуговують уваги. Усі твори композитора, написання яких припадає на перші десятиліття ХХ століття, від великих оперних форм до інструментальної мініатюри, становлять значну художню цінність. Незвичайне і складне творче життя С. Дрімцова переконує в його значущості і яскравості у музичному житті України. Його заслуга перед українською культурою в тому, що він сприяв демократизації мистецтва.

Про це свідчить той факт, що С. Дрімцов багато уваги приділяв народній пісенній творчості: записував і перекладав старовинні народні пісні, часто подорожував Україною. Ним написана збірка українських народних пісень для початкових шкіл, де використані праці відомих етнографів, музичні збірки М. Лисенка, Л. Косач, К. Стеценка, Ф. Колеси [4, 4].

Характеризуючи творчість композитора С. Дрімцова, необхідно зазначити, що він працював у багатьох музичних жанрах. Ним створено музично-театральні твори (опера «Іван Морозенко» («Настуся») за поемою П.Куліша, оперети «Сорочинський ярмарок», «Мартин Гак»), музика до драматичних вистав (до трагедії О.Блока «Роза та Хрест», до вистави «Ой, не ходи, Грицю», за

однойменною п'єсою М. Старицького, до вистав «Тарас Бульба», «Вій» та «Ніч перед Різдом» за однойменними повістями М.В. Гоголя, до вистави за поемою Т.Г. Шевченка «Гайдамаки»), симфонічні та вокально-симфонічні твори, камерно-вокальні та хорові (музика до «Кобзаря» Т.Г.Шевченка, 20 романсів для голосу в супроводі фортепіано), камерно-інструментальні твори («Осінній ранок», «Пісня без слів», «Ноктюрн», «Фуга», «Сюїта для квартету», «Рондо на українські теми», перша рапсодія на українські теми для скрипки, «Український козак», «Шумка»), обробки та аранжування (збірки «Север глухой» та «Некрасов в песнях», українські народні пісні). Загалом, С. Дрімцову належить більше сорока музичних творів.

Також С. Дрімцовим написано музично-педагогічні праці та музикознавчі дослідження. До музикознавчих праць С. Дрімцова належать статті «О музыке народной», «Элементы народной музыки в музыке М. Лисенка», «О художественном образе в музыке» (рукопис), збірка (хрестоматія) музичних прикладів до курсу теорії музики з творів західноєвропейських та радянських композиторів, схеми для гармонічного аналізу.

Найбільшу частину творчого доробку С. Дрімцова становлять музично-театральні твори. Одним з таких творів є опера «Іван Морозенко» («Настуся») написана за поемою П. Куліша, яка мала дві редакції: 1-а редакція – 1914 рік, 2-а редакція – 1925 рік. Музикознавець Л. Архімович пише про оперу так: «Мелодика опери тісно пов'язана з фольклорними джерелами, та й взагалі музична мова «Настусі» безпосередньо впливає з української пісні, її гармонії, ладу, ритміки. Світлою, ніжною лірикою овіяний образ дівчини Настусі. В її характеристиці автор звертається до типових виражальних засобів українських ліричних пісень і пісень-романсів» [4, 1]. Крім поеми Куліша, С. Дрімцов складає лібрето сам на підставі матеріалів українського народнопісенного епосу – дум та історичних пісень, – записаного композитором від бандуристів Кучеренка, Древка, лірника Зозулі та інших народних співців. Характер твору героїчний, сюжет розгортається неспішно, емоційно. Велике місце в драматургії опери посідають такі специфічні жанри українського народного епосу, як дума, лірницький спів тощо [4, 1]. Опера була поставлена студентами Харківського музично-драматичного інституту. Особливе життя отримав «Весняний хор» з цієї опери. Він був виданий окремо у 1913 році і звучав у концертах.

Серед творів до драматичних вистав вирізняється музика до вистави «Роза і Хрест». Згідно інформації, що опублікована в газеті «Утро», 17 грудня 1914 року в Харкові, прем'єра вистави відбулась в сценічній студії П. Ільїна. Це була перша постановка драми за життя Блока, створена за згодою автора, при чому не на професійній сцені. За місяць до того в нотатках поета з'явився запис щодо пропозиції харківської студії поставити «Розу і Хрест», але в примітках значилося: «постановка здійснена не була». В наступні роки вона впевнено увійшла до репертуару творчих колективів Харкова.

У рецензії, що була надрукована на сторінках газети «Утро», було зазначено, що в постановці п'єси «відчувалося захоплення і любов до справи, а музичні ілюстрації до тексту С. Дрімцова були дуже цікавими» [4, 6]. Це свідчить про те, що музика була органічна зі словом, чудово розкривала задум режисера та посідала вагоме місце у п'єсі, якщо її відмітили у рецензії окремо. Павел Іль-

їн був одним із організаторів «Художнього цеху», де почало свій творчий шлях чимало діячів української культури: актори, художники, музиканти, скульптори, співаки. Серед них, звичайно, композитор та пристрасний пропагандист народної музики С. Дрімцов, який написав музику до драми «Роза і Хрест» і був одним із сучасників Блока. Дрімцов написав музику до цієї драми, коли йому було 47 років і він мав чималий життєвий досвід, переживання, випробування, великий творчий потенціал та не розкрити до кінця музичну обдарованість.

Ноти музики до трагедії Блока надруковано у Харкові у 1918 році і зберігаються у фондах ХДНБ ім. В.Г. Короленка. Напис на титульній сторінці свідчить про те, що твір виданий власним коштом С. Дрімцова. Шістнадцять сторінок нотного тексту містять увертюру, три пісні менестрелей, хор дівчат та реквієм. Музикознавець Н. Пірогова відзначає, що музика до драми «Роза і Хрест» «відрізняється чіткою композиційною завершеністю, на відміну від того, що було написано іншими композиторами до цієї драми» [4, 10]. Мова йде про спроби поставити драму в Росії, бо в той самий час Блок мріяв про постановку «Рози і Хреста» у МХАТі. Але К. Станіславський відмовився від драми, назвавши її «малосценічною». А В. Немирович-Данченко навпаки, погодився поставити драму, щоправда, після тривалих репетицій постановка здійснена не була. Не склалося і з «Камерним театром» А.Таїрова. Тож, театр Ільїна став в авангарді театральних постановок творів Блока.

До нездійснених постановок «Рози і Хреста» писав музику М. Гнесін та Ю. Базилевський. У листуванні між Блоком і режисерами МХАТу під час репетицій «Рози і Хреста» є згадування про те, що музику до драми пише Б. Яновський. Ці композитори створили лише окремі номери до драми, не ставлячи за мету досягти «завершеності», яку бачимо у Дрімцова: від увертюри до реквієму.

Драма «Роза і Хрест» в 4 актах та 16 картинах в постановці П. Ільїна повернулася на сцену в 1916 році. У цей раз лірика Блока найгостріше виражала настрої передреволюційної Росії. У драмі відобразилася відмінна риса власного блоківського символізму: парадоксальне поєднання містичного і побутового, відчуженого і повсякденного.

Імовірно, що С. Дрімцов пише музику до драми Блока «Роза і Хрест» тому, що його думки і думки поета щодо мистецтва співзвучні. У своїй роботі «О художественном образе в музыке» С. Дрімцов розглядає співвідношення реального та ідеального в мистецтві. Він пише наступні рядки: «духовна природа, від якої піти ніяк не вдається, тягне до світу досконалого, туди, куди перенесла людина з буденного світу, повного зла, брехні, нещастя і неправди все, що для неї дорого, що для неї чисто і свято... все, що може говорити про непорушність правди, живої любові, істини, блаженства» [3, 21]. Перегукується з цими рядками синтетична блоківська концепція сутності мистецтва: суперечливість але неподільність життя і мистецтва.

У фортепіанній творчості композитор С. Дрімцов проявляє себе як яскраво виражений представник романтизму. Назви його фортепіанних творів говорять самі за себе: мазурка, ноктюрн, пісня без слів, рапсодія. Ці жанри фортепіанної музики еволюціонували в контексті європейського романтизму наприкінці ХІХ століття. Розглядаючи український романтизм як національно-

стильовий різновид європейського романтизму, необхідно відзначити, що «як стиль музичного мислення романтизм виявився особливо органічним для української культури. Його естетика має чимало спільних рис з українською ментальністю» [2, 3]. Тож, ліричність, звернення до фольклорних джерел, особлива мелодійність творів С. Дрімцова безперечно підтверджують, що він належав до плеяди композиторів-романтиків.

Наукова новизна роботи визначається введенням до мистецтвознавчого обігу матеріалів архівних фондів українського композитора кінця XIX – початку XX століття Сергія Дрімцова, серед яких літературні та музичні твори. Твори композитора розглядаються в контексті трансформації західноєвропейського романтизму в українському музичному мистецтві.

Висновки. Багатогранна музично-громадська, педагогічна та композиторська діяльність С. Дрімцова сприяла формуванню та розвитку української музичної культури як складової загальноєвропейського музичного простору. У композиторській творчості С. Дрімцова відчувається національна спрямованість, яка характерна для романтичного мислення. Особливо цінним у творчості композитора є звернення до фольклорного матеріалу, наявність авторського тематизму з чітко вираженою національною характерністю в усіх жанрах.

Література

1. Велика Радянська Енциклопедія: у 66 т. / Голов. ред. О. Ю. Шмідт. – М.: Радянська енциклопедія, 1931. – Т.23. – 430 с.
2. Лігус О.М. Жанрово-стильова динаміка української фортепіанної музики XIX – початку XX ст. у контексті європейського романтизму: дис. на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства: 17.00.03 / Лігус Ольга Марківна. – Київ: НМАУ, 2014. – 226 с.
3. Центральний Державний архів-музей літератури і мистецтва, м. Київ (ЦДАМЛМ України) Ф.1155 Дрімцов Сергій Прокопович – український музично-громадській діяч композитор, диригент, музичний педагог. 1898 - 1985 рр. оп. 1. Спр35. О художественном образе в музыке. Курс лекцій. 1917, б/д рр., 21 арк.
4. Центральний Державний архів-музей літератури і мистецтва, м. Київ (ЦДАМЛМ України) Ф.1155 Дрімцов Сергій Прокопович – український музично-громадській діяч композитор, диригент, музичний педагог. 1898 – 1985 рр. оп. 1. Спр 45. Архімович Л., Гнатюк М., Сарана О. та ін. Статті про творчу діяльність Дрімцова С.П. 1961 – 1984 рр., б/д. 16 арк.

References

1. Schmidt, O. Yu. (1931). Great Soviet Encyclopedia: 66 vol. Volume. 23. Moscow: Soviet Encyclopedia [in Russian].
2. Ligus, O. M. (2014). The Genre-stylistic dynamics of Ukrainian piano music of the XIX – XX centuries in the context of European Romanticism. Candidate's thesis. Kyiv: NMAU [in Ukrainian].
3. The Central State Archives-Museum of Literature and Art. Kyiv (Ukraine CSAMLA) F.1155. Drimtsov Sergey Prokopovich – Ukrainian musical-public figure, composer, kapellmeister and music teacher. 1898 -1985's. Anagraph 1. File 35. On the artistic image in music. Lecture course. 1917s, n. d., 21 pp [in Ukrainian].
4. The Central State Archives-Museum of Literature and Art. Kyiv (Ukraine CSAMLA) F.1155. Drimtsov Sergey Prokopovich – Ukrainian musical-public figure, composer, kapellmeister and music teacher. 1898-1985's. Anagraph 1. File 45. Arhimovych L., Gnatyuk M., Sarana O. and other Articles about the Drimtsov creative activity. 1961 – 1984s's., n.d., 16 pp [in Ukrainian].